

LA INTENCIÓ DONA VALOR MORAL ALS ACTES?

Sovint haureu sentit a dir que “la intenció és el que compta”; però també que “l’infern és ple de bones intencions”. En resum, si només importa com acaba i quines conseqüències té un acte, podria passar que uséssim mitjans immorals per aconseguir finalitats morals; però si no hi ha bona voluntat en un acte, llavors actuem per conformisme o per por i el valor moral dels actes sembla ben poca cosa. A grans trets hi ha dues respostes possibles a aquesta pregunta: els kantians defensen que la bona voluntat és l’únic universalment bo en un acte moral i per als utilitaristes l’important és la finalitat de l’acció – i aquesta consideració passa bàsicament, a parer seu, per sobre de la consideració del valor dels mitjans.

1. ELS KANTIANES RESPONEN QUE SÍ:

Segons Kant, el valor dels actes no pot dependre de les circumstàncies, sinó dels principis que inspiren la nostra conducta. La “bona voluntat” és l’únic incondicionalment bo.

Òbviament la bona voluntat exigeix la puresa de les intencions que ens impulsen a obrar – i és difícil estar segurs del tot d’aquesta puresa. Però com que no tenim control sobre les conseqüències de les nostres accions (que sovint poden ser indesitjades i que de vegades no arribem ni a imaginar-nos-les!), de l’únic que pot estar segur un agent moral és de la seva voluntat de fer el bé, universalment. La intenció no és l’acció, però sense bona intenció no hi ha acció moral.

2. ELS UTILITARISTES RESPONEN QUE NO:

A la defensa kantiana de la bona voluntat, Hegel hi va respondre argumentant que la puresa de les intencions és insondable i pròpia només del que anomenava “ànimes belles”; si haguéssim d’estar segurs al cent per cent de la puresa moral del nostre obrar mai actuaríem.

El món és complex, difícil, i comprometre’ns moralment és quelcom que s’ha de fer independentment dels motius que ens portin a fer-ho. Mill va argumentar, per una altra banda, que són les conseqüències que l’acció tenen sobre els altres (i no els motius que ens impulsen a obrar), el que dona valor moral a una acció. Si una acció té com a conseqüència que augment el benestar per a més gent i durant més temps, poc importa que el motiu que ens impulsi a obrar siguin egoistes. Al malalt que es cura en un hospital, no li importa que els motius van portar a construir l’hospital fossin polítics, religiosos o electorals... el que li importa és curar-se. Cap sistema moral pot exigir que l’únic motiu dels nostres actes sigui el sentiment del deure. Si salvo algú de morir ofegat i ho faig a canvi de diners, aquesta condició és secundària. L’important és que ha salvat una vida.

Per a debatre:

- ✓ *Quan es diu que l’infern és ple de bones intencions, quina de les dues posicions del debat s’està defensant implícitament? Per què?*
- ✓ *Creus ètica una posició maquiavèlica que per principi rebutgi la bona voluntat de l’agent moral? I política...?*
- ✓ *La posició utilitarista en aquest debat pot resultar una mica hipòcrita? Per què? Justifica la resposta.*